

ἐνάξῃ τοὺς ἐπιτρόπους εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ σφύζονται ἕτι πέντε αὐτοῦ κατὰ τούτων λόγοι, τρεῖς μὲν κατὰ Ἀφόβου, δύο δὲ κατὰ Ὀνήτορος. Ἄλλ' καθ' ὅλας τὰς πιθανότητας εἰς μάτην ἐδικάσθη καὶ ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθη νὰ παραιτήσῃ τὸ πλεῖστον τῶν ἀξιώσεων.

Ὁ Δημοσθένης ἔλαβεν ἐν τῇ νεότητι τὴν γραμματικὴν καὶ ρητορικὴν παιδείαν ἣν ἐλάμβανον συνήθως οἱ εὐποροὶ Ἀθηναῖοι καὶ ἐκ παίδων ἔδειξεν ἐξαίρετον πρὸς τὰς ρητορικὰς ἀσκήσεις ροπὴν. Ἄλλ' ἦτο ἐξ ἀρχῆς ἀσθενοὺς κράσεως, κάτισχνος καὶ νοσώδης, διὰ δὲ τοῦτο, καὶ διότι ἡ μήτηρ του ἐφοβείτο νὰ τον ἐκθέσῃ εἰς πολλοὺς κόπους, ὀλίγον ἡσκήθη περὶ τὰ ἐν παλαιότερα γυμνάσματα. Τοσοῦτο δὲ μαλακὰ ἦσαν τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ καὶ θηλυπρεπεῖς αἱ ἔξεις ὥστε οἱ ὀμήλικοι παῖδες προσεκόλλησαν εἰς αὐτὸν τὸ τοῦ Βατάλου, ἦτοι θηλυδρίου, ἐπώνυμον, τὸ ὁποῖον παρέμεινεν αὐτῷ δι' ὅλου σχεδὸν τοῦ βίου, καὶ πολλάκις ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του παρεξηγήθη ὡς λαμβάνον αἰσχροτέρας σημασίας. Ἐντεῦθεν συνάγεται ὅτι ὁ Δημοσθένης οὐδέποτε συνῆψεν ἐν ἑαυτῷ τὰς δύο ιδιότητας τοῦ τελείου πολίτου κατὰ Πλάτωνα, κατὰ Ἰσοκράτην, κατὰ Ἀριστοτέλην. τὰς ιδιότητας τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς σωματικῆς ρώμης καὶ καρτερίας, τὰς ὁποίας ἐπὶ Περικλέους μὲν εἶχον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἅπαντες οἱ Ἀθηναῖοι πολῖται ἤδη δὲ κατὰ δυστυχίαν σπανιώτατα θέλομεν συναντήσῃ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Καὶ ταύτην τὴν δυσαναλογίαν μεταξὺ τῆς φυσικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς τοῦ Δημοσθένους ρώμης ἔμελλε νὰ διαιωνίσῃ βραδύτερον ἐπιγράμμα περιώνυμον, ἐπιγραφὴν τῇ βάσει τοῦ ἀνδριάντος αὐτοῦ.

Εἶπερ ἴσην ρώμην γνώμη. Δημόσθενες, εἶχες,
Οὔποτ' ἂν Ἑλλήνων ἤρξεν Ἄρης Μακεδῶν.

Ἄλλ' ἴσως ἀφ' ἐτέρου ἢ σωματικῆ αὐτῆ καχεξία συνετέλεσεν εἰς τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην πνευματικὴν καὶ ρητορικὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀνάπτυξιν, αἰσθονομένου ὅτι δι' αὐτῆς καὶ μόνης ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ τὴν δόξαν ἧς ὠρέγετο ἢ εὐγενῆς αὐτοῦ φιλοτιμία. Ὡς ἐκ τῆς κοινωνικῆς δὲ αὐτοῦ τάξεως καὶ τῶν οἰκογενειακῶν σχέσεων ἔλαβε προχείρους τὰς ἀφορμὰς τοῦ ν' ἀναδειχθῇ ἐν τῇ πολιτείᾳ ὡς δικολόγος καὶ ὡς ρήτωρ πολιτικός. Ἡκμαζον τότε ἐν Ἀθῆναις ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἰσοκράτης, καὶ μαθηταὶ πολυάριθμοι συνέρρεον περὶ αὐτοὺς ἀπανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος, πολλὰ δὲ ἦτο καὶ τοῦ Ἰσαίου ἢ φήμη, ὅστις, ἐκπαιδευθεὶς ὑπὸ Ἰσοκράτην, διέπρεπεν ὡς συντάκτης λόγων δικανικῶν. Ὁ Δημοσθένης ἔλαβε διδάσκαλον ἰδίως τὸν Ἰσαῖον (ὅστις λέγεται βοηθήσας αὐτὸν περὶ τὴν τύνταξιν τῶν κατὰ τῶν ἐπιτρόπων του λόγων), ἀλλ' ὠφελήθη οὐ μικρὸν καὶ ἀπὸ τῶν μετὰ τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἰσοκράτους καὶ ἄλλων συνδιαλέξεων ⁽¹⁾. Δὲν ἠρκέσθη ὁμως

(1). Τὰ περὶ συνδιαλέξεως τοῦ Δημοσθένους μετὰ τοῦ Πλάτωνος καὶ Ἰσοκράτους (ὁ Ἰσοκρ. καθηγήσατο τοῦ Ἰσαίου καθηγησαμένου τοῦ Δημοσθένους.) Ἰδ. Πλουτ. Β. Δημοσθέν. 5. Ἐρμῆκος δὲ γησιν ἀδεσπίοις ὑπομνήμασιν ἐντυχῶν, ἐν οἷς ἐγγράφητο τὸν Δημοσθένην συεισχολακέναι Πλάτωνι καὶ πλεῖστον εἰς τοὺς λόγους ὠφελῆσθαι, Κτησιφίου δὲ μέμνηται λέγοντος περὶ Καλλίου τοῦ Συρακοσίου καὶ τινῶν ἄλλων τὰς Ἰσοκράτους τέχνας καὶ τὰς Ἀλκιδάμαντος (διδασκάλου ρητορικῆς, μαθητοῦ τοῦ Γοργίου) κρύφα λαβόντα τὸν Δημοσθένην καταμαθεῖν. Παρὰ τῷ Ἀύλῳ Γελλίῳ (Noctes Atticae) Νύκτες Ἀττικαὶ III 13. ἐσώθη παράδοσις ὅτι ὁ Δημοσθένης ἐφοίτα εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Πλάτωνος.